

FELVIDÉKI HIRLAP

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Előfizetési ár: Egész évre 10 kor. Félévre 5 kor.
Negyedévre 2 kor. 50 fill. = Egész száma ára 10 fillér.

Főszerkesztő:
Dr. Bóhm Aladár.

Felolvasó szerkesztő:
Dr. Fuchs Lipót.

Megjelenik: minden csütörtök és vasárnap.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Eperjes, Fő-utca 37-ik szám.
Hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal.

A tulipán.

Éjjelről virradóra kivirult az ország. Nem a hivaloklás vérvörös rózsája, nem a szerény megalázódás ibolyája pattant ki a titokzatos bimbókból, hanem egy oly virág, mely eddig a mi hazánkban igen csekély szerepet játszott: — a tulipán. Egyszerű, igénytelen virág, és mégis megragadja mindenkinek figyelmét, a kinek szeme elé kerül. És kétszeres, nem, százszoros hatással van reánk, magyarokra, mert benne látjuk megtestesülve fajunkat, benne találjuk meg nemzetiségünk minden jellegét. Bár egyszerű és nem hat a szivárvány pompájával, mégis gyönyörűbb minéki Schiras minden rózsakertjénél, gyönyörű, mert magyar.

Sokan tán merő kímélőnek tekintenek, ha az ember érzelmek oly szemmel látható módon áll kifejezést, mely az illető politikai, vagy társadalmi nézetét kétségbevonhatlan módon nyilvánosság elé hozza. Igaz, hogy ez bizonyos alkalmakkal a pózolás jellegű bir, de ne felejtjük, hogy jelenlegi viszonyaink annyira ellenkeznek minden eddigi szokással és hagyományjal, hogy semmiféle dolgot nem lehet a mai világban olyképpen elbírálni, mint az rendes körülmények között talán köztársaságunk lenne.

Hiszen szemmel látható egy oly

irányzat fokenténi s rohamos erőssége, melynek egyedül és kizárólagos célzata nemzetiségünk, önállóságunk elfojtása. Ezzel az irányzattal szemben pedig védekeznünk kell. És nincs e célra szolgáló fegyver, melynek használata ne lenne szent és dicséretreméltó.

A tulipán viselése ma már egy fogadalom külső megnyilatkozása, azé a fogadalomé, mely mindenki, ki és jelvényt hordja, minden telen a magyar imperializmus szolgálatában áll és minden erejével e szent eszme győzelmét segíti elő. Amolyan nyitlan ki nem mondott, de önmagától értehető igazság ez, melynek burkolt terjesztése kettős okból szükséges.

Szükséges először azért, mert a mostani irányzat, az abszolút államhatalomnak az egyéni jogok fölé való helyezése nem alkalmas oly szervezetek létesítésére, melyek prenoncizozott magyar tendenciáival működnek. A törvény rideg alkalmazása minden körülmények között, a legkifogástalanabb szervezetekben is találhat kivetnét, megbírálni valót, mely bírálatot csakhamar nyomon követi az ilyen tevékenység kifejtő egyesülés működésének gyors megbénítása, megakasztása. De azután a titkos, nyitlan nem hirdetett egyesülésnek mindig bizonyos szuggesztív ereje is van, mely az együvértartozást, az együt-

érzést sokkal erősebbé, jóval intenzívebbé teszi. Ennek a történelemben is számtalan példáját látjuk; de hiszen a jelenkor szabadkőműves egyesületeinek hatalmát is csak kizárólag a titokzatoság azon látványtal nyerte, mely titokzatoság tulajdonképpen ma már, mikor a szabadkőművesség semmi üldözötteknek kivéve nincsen, hagyomány nál nem egyéb.

Ezért tehát nem kicsinylendő az a mozgalom, melyet néhány magyar érzésű mágnásszony megindított. Elvetett mag ez csupán, melynek gyökerei azonban ma holnap már mélyen beelyűlnak a földbe, és melynek gyümölcse sem fog sokáig elmaradhatni.

Legyünk magyarok ne csak szóval, de tettel is! Mindenki tegye meg a maga működési körében hazája iránti kötelességét; mindenki feleljen meg a tőle telhető legnagyobb buzogsággal azoknak a feladatoknak, melyet hazafüti kötelessége reá ró és nem maradt el az igazság végleges, soha többé meg nem támadható, le nem dönthető diadal.

Társadalmi és gazdasági téren egyaránt bő tere nyílik e fogadalom beváltásának. Hiszen rendkívül és nem győzhető erősségű fegyver áll rendelkezésünkre és ez: a bojkott. Társadalmi megvetés sújtja azt, ki e fogadalom ellen vét; gaz-

dasági tönk legyen bűnhődése annak, ki anyagiakban — akár közvetve, akár közvetlenül — legdább ellenségünket, megrontónkat támogatja.

Már igen sok alkalommal felemlítettük, hogy a modern kor háború — akár csatamezőkön, akár a diplomata zöld-aszfaltnál vívják is azokat — tisztán és kizárólag csak anyagiakért folytak. Ki törődik ma már politikai sikerekkel, ki elégszik meg azzal, hogy elméleti, elvont javakat vívhatott ki magának? Pénz beszél — ez a modern Napoleonnak jelszava. És éppen ezért egyik leghatasosabb és soha kudarcot nem valló fegyvere a mai hadviselésnek az, mely az ellenfél anyagi ereit lekötöti és ezt ezáltal tehetetlené tenni igyekszik. Annál inkább jogosult a hadviselés e módja abban az esetben, ha az ellenség érdekei kizárólag csak irányban ágaznak szét, úgy, hogy ennek az egy iránynak, ennek a kizárólagos forrásnak beugdulása föltétlen diadalt jelent. A ki pedig ily esetben nem áll csatasorban, nem harcol egy szívet, lélekkel bajtársaival, az áruló és oly bűnhődésben kell részesülnie, mely keservesebb legyen minden testi büntetésnél: hatalomná kell lennie e hazában s nyomorultul elpusztulnia.

Ezt az elvet valja a tulipán vise-

TÁRCA.

AS ÖRÖK NŐI.

Irta Zsuzs.

A cigánymuzsika utolsó akkordja is elhangzott már és a vendégek büszkedni kezdtek. Az idő éjféltátra járhatott. Az egész lakást át és átjárta a dohányszögélitől szivar- és cigarettafüst, még a halványkék leányzóba is behatolt és fölötté tette a levegőt. Sári kinyitotta az ablakot és beleáramt az enyhe, szép májusi éjszaka. Lehányt szemekkel, félig álmodva hallgatta a nagyváros moraját, a mely különös khaoszász olvadt a még mindig fülében csendő cigányzenével. Azt hitte álmodik.

Valaki megérintette a vállát; ijedten fordult hátra. A hűga, Olga állt előtte.

— Sári, menjünk aludni. Tedd be az ablakot, mert megfázunk.

Sári szó nélkül engedelmelkedett. Egyáltalában nem volt tisztában azszal, hogy ébren van-e vagy pedig álmodik. Ha léteiben a szemet, azt képzelte, hogy hallja a zenét és ott ül a szalonban, valaki pedig a kezét simogatta és a fülébe súttog, ő meg hallgatja mosolygós arccal,

pedig sirni szeretne. Olga csacsogott körülötte és erre lacsacsákban magához tért kabátosságából. Körülnézett, mintha álomból ébredt volna. A nagy állófogozon megpillantotta a hóféhér habos menyasszonyi ruhát — az ő ruháját. Holnap, azaz már ma lesz az esküvője. Még a gondolatra összerobadt. Tehát mégis eljött ez a nap... és ő asszony lesz, mindenki által irgylt asszony...

A hűga kezébe vette a ruhát, melynek uszályi végéigérik a puha smyrnaszőnyeg.

— Vedd fel Sáriám, tarts egy próbátöltözködd. Nézd, milyen gyönyörű!

— Eh, hagyj békén, holnap úgyis fel kell vennem, akkor majd láthatod. Most álmos vagyok, aludni megyek.

Olga azonban nem távozott.

— No, ugyan tedd meg a kedvemért, úgy szeretném látni.

Sári természetlen mozdulatot tett.

— Nem, nem, mondtam már...
— Akkor én próbálom fel. Szabad?
— Ha éppen úgy teszszik, miattam felveheted.

— És a kicsi szőke Olga öltözködni kezdett. Ellen ellentéte volt a magas, barna Sáriam.

— Istenkém, de szép vagyok! — tap-

solt örömben, — olyan szép, akárcsak egy igazi menyasszony. Milyen jó is menyasszonynak lenni — tette hozzá halkán.

A néne vállalt vont.

— Ahogy veszzszük.

— Ah, én nagyon, de nagyon boldog lennék.

Még a fátyolt és a myrthus-koszorút is felülte. Kintönben állott szőke fűrtös hajára. A ruha hosszú volt, bele-belebotlott, a mit a komoly néne nem állhatott meg kacagás nélkül. A kicsi lebbegyszettete az ajkát.

— Csak nevezs, lesz még belőlem is menyasszony. — Itt elgondolkodott kissé.

— Eh, nem, nem megyek férjhez — és egy nagyot sóhajtott.

— Ugyancsak nagy mondás — jegyezte meg Sári gúnyosan — egy tizennyolcvéves leány ne beszéljen ilyen badarságokat.

Olga újra sóhajtott.

— Könnyű neked. Milyen boldog lehetsz. Szép, elegáns völgyében van; gazdag, nagyon gazdag! Mindenki mondja, remek pártit csinálsz!... Azután az a gyönyörű kastély... Hisz ott lakni már magában véve is boldogság. Mindened meglez, a mit csak kívánsz...

Az ajtón kopogtak és behalasztott a mama szigorú hangja:

— Menjetek aludni gyerekek, már hajnalodik.

A két leány ijedten büsz össze Elhallgattak. Őt perc múlva már beletemetkeztek csipkés párnáiba. A vilányt lecsavarított, csend lett, csak a falórra ketyegett egyformán, unalmasan.

Olga is utcai zaj is megszűnt volna, olyan csend lett egyzserre. Valamelyik távoli toronyóra három ütött. A bezárt ablakablakba hasadékaik vékony sáv húzódt: be; hajnalodni kezdett... és ekkor a nagy némaságban halk, panaszos, elfojtott zokogás hallatszott. Mintha valaki párnákba temetett fejét zokogott volna.

Olga nesztelmeül felült az ágyában és figyelné kezdett. A sirás csak nem akart megszűnni. A szíve megdobogott. — Sári sir, a boldog Sári. De hát lehetséges az?

— Lábjúghégyen közeledett a másik ágyhoz. Megfogta a néne kezét.

— Az Istenért, mi bajod? Miért sírsz?

De feleletet nem kapott; a vergődő leányalak még inkább beletemetkezett párnáiba. Leült az ágy szélére és simogatói kezdte a néne selymes, barna haját, olyan gyengédén, szeretettel, mintha az édes anyja lenne.

lője, és hogy ez az eszme diadalra is fog járnai, arról majd az egó gondoskodik, ki nemzetét még sohasem hagyta el s ki erre is gondolt visel — a magyarok istene.

HIREK.

* **Iskolaépületek helyreállítása.** Megyénk területén fekvő Kapronca és Bérczai-alkalmi állami elemi iskolái épülete már huzamosabb idő óta szánalmas állapotban volt. Sárosvármegye kir. tanfelügyelője most a megyei hivatalos lapban közlése a versenyterületi hirdetésben, mely szerint a vallás- és közoktatásügyi minisztérium a kaproncai iskola helyreállítási munkálatainak költségére 4021 k-t, a berczai iskola részére pedig 4000 k engedélyezett. A versenyterületi határozat 1. évi április 20-ika. A versenyen önjáratú zart ajánlataik — mely az engedélyezett költség után számtánod 5% bántapintást látandó el — a határnap d. e. 11 órájáig kötelesek a tanfelügyelőnél benyújtani.

* **A honi ipar érdekében.** Vettük és szavak kézzel közeljük az alábbi felhívást: „Védjük a magyar ipart! Vasárnap, április hó 1-jén délelőtt 11 órakor tartjuk meg a városzása tanácsstermben a Magyar Védőegyesület érkező főiskolai alakuló-közyűlést, melyre az egyes társaságok és Eperjes hazafias közönségét tisztelget megijük. Ezerjes 1906 márc. 30-ikán. A Magyar Védőegyesület érkező főiskolai alakuló bizottság nevében: dr Csátry Ágost, Osváld Károly.”

* **Szineszt Eperjesben.** Mint értesülünk, Macey F. György, az új szingezgató, társulatának bemutatása végett április 23-ikán — körülbelül tíz előadás megtartására — városunkba érkezik.

* **Pályázati hirdetés.** A Magyarországi Kárpátgyesület Eperjesi Osztálya Sárosvármegye tiszántúli ismertetése céljából pályázatot hirdet a következőkére: „Írassék le Sárosvármegye és Tarca folyótól nyugatra elterülő része, vagy a Branyiszól, Palocsa, Kisszében, Nagysáros és Abos által határolt vidék felmérésére alkalmas, tanulságos utazási alkalmakban.” A pályázat feltételei a következők:

1. Az útirajz személetes tapasztalatlan alapulva, feljellemezend, a mi iránt minden ember érdeklődhetik: a szép tájakat, a nép jellemző részeit, szokásait és egyéb

vezetéseiket, kiválóbb kulturizményséit stb.

2. Az útirajz alkalmas legyen egy felolvasó esély-betöltésére és felolvasása legfeljebb egy óráig tartson

3. Kívánatos, hogy a szerző műhöz vetésre alkalmas képeket is mellékeljen. Az egyesület ugyanis fertarja magának a jogot arra nézve hogy a mű jutalmán szán kivül minden egyes használható képet — darabját egy koronáért — megvásárol. Ha azonban szerző képeket nem mellékel, szükséges, hogy megnevezzen és körülírjon minden nevezetést tájat, minden műrtárgyat vagy más nevezetes dolgot, a minék bemutatása kívánatos, az útirajhoz utólagosan lerajzolhatók vagy fényképezhetők legyenek. Az útirajnál 30—50 kép kívánatos. Más ismert képeket is lehet mellékelni; nagy súlyt helyezendő azonban arra, hogy új és jellemző dolgok kerüljenek bemutatásra. A pályázatban nem-járat is vehetnek részt.

4. A fentebb körülírt feltételeknek legjobban megfelelő pályamű 200 korona jutalomban részesül.

5. Az idegen kézzel vagy írógéppel írott és a szerző névét tartalmazó jelgés-levelel ellátott munkák 1906. szept. 15-éig a Magyarországi Kárpátgyesület eperjesi osztályának elnöksége (Eperjes) címére köldendők.

6. A megjutalmazott pályamű az Osztály tulajdonába kerül és jelgés-levelekre az Osztály öszi közgyűlésén bontatik fel; a többi dolgozat jelgés-levelekre ugyanott elégettek, a művek pedig az Osztály i-attarába kerülnek. Eperjes, 1906. március havában *A Magyarországi Kárpátgyesület eperjesi osztályának választmányára.*

* **A Kassai Atlétikai Klub március 31-én április 1-jén megtartandó országos vívőversenyére az eperjesi Jogász Vivőegylet következők tagjai neveztek be:** Herczeg József, Veres József, Stubenolt Gyula, Szenczey Odón és Mauks Sándor.

* **A hazai ipar védelme.** A Magyar Védőegyesület megalakulása érdekében szerdán előterjesztett tartatot, melyen jelen voltak: dr. Csátry Ágost és neje, Bánó Aladár és neje, dr. Körtvélyessy Dező és neje, dr. Stehlo János és neje, dr. Mikler Károly és neje, dr. Florián Károly és neje, dr. Ghillány László és neje. Ghillány Mariska, Ibrányi Hanna, Kirchmayer Vilmosné, Szmolgovics Szilárdné, Osváld Károly és neje, Vilczek János, Dienes Ferenc, Uhlarik Mátyas, dr. Holécia Gyula, Egerer Ferenc, Thór

Gyula, Falin Géza, Schöppin Géza stb. — Az ülésen dr. Csátry Ágost elnököl s röviden vázolta az egyesülés neves céljait. Osváld Károly az előkészítő intézkedésekről számolt be. Thór Gyula pedig a kereskedők érdekében intézendő néhány szót a gyűléshez. Végül a szükséges intézkedések és módozatok tüzetes megbeszélése után elhatározták, hogy vasárnap d. e. 11 órakor a kereskedők bevonásával közgyűlést tartanak a városzása tanácsstermben.

* **Az Eperjesi 28-ikét Betegséggyőz Pénztár március 28-ikán megtartott igazgatói ülésén a következő határozatok hoztak:** A 1. évi közgyűlést április havában fogják megtartani, mert a jövőhavas alatt lévő módosított alapszabályok újabb közgyűlési határozatnak tárgyát képezvén, a módosítandó szakasz fontosságára való tekintettel, célszerűbbnek mutatkozik a rendezés közgyűlési elhalasztása, mint egy rendkívüli közgyűlési egybehívása. Tudomásul vette az igazgatóság a titkár a ma jelentés is, hogy a helybeli Ipartestületi Betegséggyőz-pénztárnak e kerületi pénztárral való egyesítése érdekében kezdeményezett tárgyalások hajórtés szűntek. Ez annál sajnálható, mert a két pénztár egyesítése — minék előbb-utóbb így is be kell következnie — csak a tagok javára szolgálja; az így megtakarított sok igazgatási költség a tagok hathatóságos segélyezésére volna ugyanis fordítható. A pénztár egy megyei előtűri Ipartestület ellen, mely a hátralkodók késedelmes hatájtja be és e körök is állandón akadályokat gördít, panaszot terjeszt fel a kereskedelemügyi minisztériumhoz. Az esztorgoni társ-pénztár kérelmét az igazgatóság edző színt teljesíthetőnek nem találta. Szenczey Ede kérelmének hely adandó, Hermann nevé segélye után befizetett járulékok visszafizetnek. A márc. 10-ikén megejtett pénztári rovatlanossági közgyűlést tudomásul vették. Stern Ignácok kérelmével — mint indokolatlan — elutasították.

A vasárnapi orvosi rendelő-órát délelőtt 10-10-11-ig állapították meg. A városi főorvos kérelmére a felállítandó Röntgenállomás költségéhez 20 koronával a pénztár hozzájárul. A másodosztályos állásba 29-en pályáztak. A választás előtt jelölés nem történt és így szabadon szavazhatott mindenki tetszése szerint. A titkos szavazás megejtése után Fekete Jenő és Rubovics Salamonnal szemben Hoffman Antal, a pozsonyi kerületi beteggyógyozó-pénztár hivatalnoká kapta meg az abszolút többséget. Hoffman Antal 3 szentendő óta

áll a pozsonyi kerületi pénztár szolgálatában, 1883-ban született Dénesden. Remélhetőleg szorgalmas, törekvő tisztviselőt nyert személyével a kerületi pénztár.

* **Vizsgáznak az önkéntesek.** Nagy a drukok most az önkéntes-iskolában. Megkezdődtek a káplári vizsgák. A hat hónapi elméleti és gyakorlati kiképzés eredményéről most kell számot adniok az önkénteseknek s a vizsgájukról függ mindgyűlések, hogy felvarrhatja-e a két csillagot, vagy sem. A vizsgák javában folyak és ezeknek letelével az önkénteseket beosztják a századokhoz csapatszékzöglátra.

* **Az Eperjesi Munkásképző-egyesület** — a márciusi napok emlékére — márc. 25-ikén, vasárnap d. e. az egyesület új helyiségében Petró önépnyelű rendezett elővetés-műsorral: 1. Munkás-himnusz; előadta a dalok: 2. „Zászlókhöz”, Abeth Ádámotól; szavalta Hudi István. 3. Magyar szabadsághoz”, Petró Sándortól; szavalta Orosz Ferenc. 4. Alkalmi felhívás; tartotta Gavron Gyula. 5. 1848 március 11., Petró Sándortól; szavalta Kosarkó György. 6. „Feltámadunk!”, Abeth Ádámotól; szavalta Ander Ferenc. 7. Marsellaisé (munkás-induló); előadta a dalok.

* **Rákóczi-emlék** levelepír dobozokban — Ríger budapesti gyártmányra — kapható Cattarino Sándornál Eperjesben. Ugyanott alkalmas hűsvéti ajándékok úgy-mint: tojás-alakú, látszerrel vagy cukorkával töltött dobozok 10 fillértől 5 koronáig. Női kék-tásakák bőrből k. 1.80-tól 24 k-ig. Hásvéti csibék gyerekek részére dróbnok 10 fillér.

* **Az eperjesi kir. kath. főgimnázium Ifjúsági Tornaköre** április 1-jén délután 3 órakor a főgimnázium tornacsarnokában tornaműtép rendez. Ez önnep sorrendje a következő: 1. Bevonás és fölállítás. 2. Műgyakorlatok falobal. Vezetői Veres István VIII. t. o. 3. Kérdők tornázása lovon. Vezetői Marcinkó Andor VII. t. o. 4. Versenyek: a) magasugrás — függésközé kötélen és b) magasugrás — magasnyitóló. 5. Buzogányiskola. Bemutatja Korba Mihály VIII. t. o. 6. Kérdők tornázása magokolatlon Vezetői Kizák Bertalan VIII. t. o. 7. Eredményki kihirdetése és kivonás. A sorrend lefolytatása az Ifjúsági Zenekör játszik.

* **Rendőri tapintat.** Számaltasor tetők má szóvát az a figyelemtelenség és mostoha elbánást, melyel a közérdeket szolgáló sajtó városunkban lépten-nyomon találkozik. Nínesen az a hír, vagy többé-

— No mondd drágám, mi bajod? — Az a másik türelmetlen mozdulatot tett. — Semmi, semmi, hagy békeben, menj aludni — és tovább zokogott. Olga az ablakhoz sietett, feltárta a táblákat; a reggeli világosság beáradt: a szobába és jóleső felhőmlyáit teremtett. Azután ismét leült az ágy szélére. — Meg kell mondanod Sári, hogy mi bánt. Azt hiszed, tudsz nyugodtan aludni, ha hallom a sírásodat? Te szenvedsz, drágám; völd be, mi bánt? Sári a fejét rázta. — Nem. Gyerek vagy te még ahhoz. — Én gyerek? Az az egy év, a mi köztünk van, nem tesz olyan nagy különbséget. Hidd el, nem vagyok én más gyerek. — Menj el, hagyj magamra, úgysem seghetsz rajtam.

A kicsi szőke leány agyában különös gondolatok kezdtek kövölgyöni. Olyan kórosok, hogy megijedő tölük... Nem, az nem lehet, csak agyém, képződés... De azért megkerdezi... Odahajló a néne félrehez és így suttogta: — Sári, boldoguln vagy? — Ne gyórtór, kérlek. — Igen, te boldoguln vagy — folytatta meggyőzően, — hiába is tagadnád,

úgysem hinném el. De hát miért? Völd be öszintén, hisz nekem csak megmondhatod! — magához szorította a síró leányt gyengédséggel, szeretettel.

Végre is kitört Sáriból az öszinteség. Odabórt a hűga vállára és így suttogta: — Nagyon, de nagyon boldoguln vagyok — és újra zokogott.

Ólgát most már teljes erejével hatalmába kerítette az a féltő érzés, — szinte elállta a lélekzete.

— Nem szereted? — kérdezte ijedten és hangja elrulta belső remegését. — Nem — tört ki Sáriból az öszinteség, — oh Istenem, nagyon szerencsétlen vagyok!

A kicsi felemelkedett. A hangja szinte nyers lett.

— Te nem szereted a vőlegényed; azt az embert nem szereted?... Akkor miért leszel a felesége?

Kínos csend támadt. Sári úgy érezte, mintha a bíráló előtt állana és mintha nem a szelid kicsi Olga beszélne hozzá. Összeszorította az ajkát és nem felelt. — Miért lennél a menyasszonya? Erre felelj!

— Oh ne faggass, nincs ehhez jogod! — De tudni akarom, mert szinte lehe-

teltenséggel tűnik fel előttem, hogy nem szereted. Talán van valaki más...?

A néne a fejével bólintott.

— A főhadnyag?

— Az.

— Tehát még igaz! Nem akartam elhinni, képtelenség tartottam, annyival kiválóbb a másik... és mégis úgy van. De hát akkor miért nem leszel a főhadnyag felesége?

Sári egészen felkacagott, — de ez a kacagás inkább sírásnak illtet volna. — Hogy miért?... Gyermek vagy, mondtam már, nem értesz te ehhez és sohasesm értesz meg, mert idealista vagy s az is maradás örökke... Mondod, hogy mehetnének én a főhadnyaghoz? Micsoda élet lenne az? Két koldus együtt. Azt hiszed, hogy az a kis katonka-kamat, meg a gázsi elég lenne ketűnknek? Hogy én lemondjak az elegáns, fényűző életről, a melyet papa busás jövedelme lehetővé tesz nekünk és a mely még elegánsabb, fényűzőbb lesz eszentül?... Nem, kedves Ólgám, ilyen idealista nem vagyok. Inkább öszszerdom a szívetem, de boldonságod nem tesz, mert előbb-utóbb keserves megbánóm.

— És boldogulnnaa teszel két férfit!

— Egyet sem. A főhadnyag vizgatoldik előbb-utóbb.

— És Zoltán?

— Ó nem tudja meg, Csak én szenvedek, — én és senki más! Hangya ismét sírásba fült.

Olga az agyának támaszközé sapadant, nyelvek és merően bántott a néneje.

— Sári, légy vissza — mondta rekedt hangon, — meg nem késő.

— Nem tehetem... Micsoda botrány lenne belőle!

— És te ezért felázdozod ketűtők boldogságát?

— Sokkal boldogulnabb lenne, ha visszalépnék.

— De ha majd rájön, hogy nem szereted? Akkor mi lesz?

— Nem szabad rájónie. Érted?... Olga megfogta a néne kezét és a szemébe nézett.

— Hazudni fogsz neki, csúfosan hazudni egy egész életet keresztül! Megcsalod; mert ez mi lenne más, mint csalás. Az ő odaadó szeretetét, gyöngédségét nem adsz neki cserébe semmi, mint tetteid, hazug érzelmeket. Ezt érdemli tőled... És ha még másal tennéd, egy olyan semmi emberrel, a milyennel tucatasmára találkoztunk

sítás, melynek megszerzésért árhozhat az ólón-futni s valóságos küzdelem vívni ne kellene. A hova forduljunk, mindentől bizalmatlansággal, közönyvel és elutasítással találkozunk. Bezzeg merjen a saját valakiről objektívbe ítélet mondani, azonnal késő a harag és apprehenzió! De a nines eszt, hogy valaki egy szemernyi előzettséggel közöllyen a saját főadáság munkája közben. Nem-e a muszájál is nevesebb állapot, hogy a sajtókönyv visszaállítását — melyet egy elhomályosult rendőrség beszűntetett — hiába vívunk hónapok óta ékesrebesztő küzdelem? A honpogósabb mezővárosra is készséggel szokta a maga kis híreit a helyi sajtó rendelkezésére bocsátani, nálunk negyedórákat kell kuncorgolni a rendőrkapitány hivatalban, míg végre nagy kegyesen, leereszkédő modorban értesítik az embert, hogy "találított egy pár cipőt és elvezet egy zsuzá". Az érkekesbék híreiről már csupán a törvényszéki tárgyalások során értesülhetünk. Ha azonban a rendőrkapitány helyettes úr rossz kedvében van — mint tegnapelőtt — nemcsak hogy nem fogadja, de formálisan kiutasítja a lapudósot, mert "ő ideges". Vajon mikor városszövetség létére nap-nap mellett a vármegyeháza szaladgál főispáni ordokrért, nem hat-e ez izgatóság az Ön érzékeny idegére, h-rendőrkapitány úr? De ha már megdöbben h-rendőrkapitány úr, — ha már az úriembernek úriemberrel szemben tartozó köteles udvariasságot is megfelelkezik: melegen ajánljuk Önnek felvizsgált idegei csillapítására — a hidegvíz-kúrát. Tudomásért végett egyben értesítjük, hogy számos hidegvízgyógyintézetünk közül leghíresebb: Dr. Schwarzer, Budapest.

* Pánszláv agitációs szervezése. Az orosz nyelven megjelenő Szlavo című lap, az orosz pánszláv körök felhívása, szenzációsan tekinthető hír körül, szenzáció kelthetne mindentől a hír, ha valóságos alapna. E szerint ugyanis Magyarországon területén a pánszláv eszme határosabb propagandája és szláv szervezkedés intenzívbe sikere érdekében orosz illetékes helyen három fő- és megfélemliek közönlenséget teletalált határozták el és ez részen kidolgozott javaslatot közölték is már a pétervári osztrák-magyar követéséggel. A javaslat szerint a főközlenségek Szegeden, Kolozsváron és Kassán volnának elhelyezendő. Szeged a délszláv, Kolozsvár az

oláh és Kassa a felvidéki tőrsz rúthen mozgalom irányítására volna hivatala. Főközlenséget Nyitrán, Eperjesen és Ungváron álltanának fel. Valóban megdönbő hatást gyakorol a pánszláv agitációnak e legújabb árcátalan ténykedése minden magyar emberre. Az a szász momentum, hogy a pánszláv felhatalos oly hidegvérrel és statisztikai maivatosokom alapú törszerűséggel osztja fel hazánkat a saját céljainak megfelelő járásokra és kerületekre, eléggé alkalmas arra, hogy vértünk hevesebb lükettebe hozza. Legfőbb ideje, hogy kiméletlen energiáit járjunk el a pánszláv mozgalom előlétsé érdekében és szövetkezzünk együttes erővel lelassítsa magyar-ellenes agitáció mérgejét! Rá kell taposni, meg kell ölni a kígyót, mielőtt mérgezőleg megmérőnének és mielőtt rák okozhatna, mert a késedelem beláthatatlan veszélyeket eredményezhetne.

* Amatőrök részére kifogástalan minőségű fémképzésű szerek kaphatók Eperjesen Cattarinál.

* Leszállított büntetés. Annak idején megírtuk, hogy *Tahrinszki* Mária csavargó nő lopás miatt 8 havi börtönrre ítélt az eperjesi kir. törvényszék büntető tanácsa. Most érkezett le a kassai kir. tábla másodfokú ítélete, mely a büntetést 3 havi fogságra mérsékelte.

* Tolvaj suhanc. *Csanda* Kacsmarik János kishársi lakostól *Szatok* István 17 éves suhanc különféle tárgyakat lopott. Letartottatták a tolvaj fűt.

Az álláspont.

— Diadalog.

Személyek: ELZA, METKA
VILMA, FÉRFI, LEJNYI J. NŐVÉK.

VILMA: Ez a drágaság hallatlan! Maholnap a kacsra drágább lesz, mint a struccmadár.

ELZA: Nem ismerem a struccmadár árfolyamát, a kacsra ára nem érdekel.

VILMA: Nem érdekel?

ELZA: Csöppet sem. A kacsahús közönséges tápanyag.

VILMA: Közönséges? Te, úgylátszik, nem vagy kacsailag jól tájékozva. A kacsahús elsőrangú tápszer, mely nem annyira a művelt, mint a gazdag családok asztalán...

ELZA: Elősrangú? Arról szó sem lehet; marhahúsból, a tojásból, a tejben sokkal több a tápanyag. De hát mi közöd nekem az élelmiszerek drágaságával?

VILMA: Mi közöm? Látszik, hogy me-

dika vagy; látszik, hogy az ember téged csak akkor kezd érdekelni, ha beteg, ha köhög, ha az orrán jó- vagy rosszindulatú dagagana van. Pedig az emberiség egészséges része is megérdemli, hogy foglalkozunk vele.

ELZA (gúnyosan): Ah, te foglalkozol az emberiséggel? Ez egészen új dolog.

VILMA: Ellenkezőleg, ez nagyon régi dolog. A fiatal leányok mindig foglalkoztak az emberiséggel. Természetesen némi előzetleretlet az emberiségnek bázis viselő részével.

ELZA: Jó, de mi közöm mindennek az élelmiszerek drágulásához?

VILMA: Mi köze? Te kétségbeesztően naiv vagy. Te Röntgen-sugarakkal dolgozol és nem látod a dolgok felszínét sem. Hát nem érted, nem érzed, hogy az emberiség sorsa elválaszthatatlanul függ össze az élelmiszerek drágulásával? Hogy mikor egy kofa hat koronát kér egy hizott kacsáért, akkor az embernek van oka feliskolítani, elajulni és hamút hinteni a fejére.

ELZA: Mindenekelőtt figyelmeztetek, hogy az ájult ember nem képes hamút hinteni a fejére. Ez ellenkezik az ájulás körisméjével. Másodsor pedig nem értem te a kacsá-elfeledet.

VILMA: No hát kifejeztem mindjárt. Akármilyen elvontan, tudományosan, medicánus gondolkodol is, azt nem vonatkoztatható kétségbe, hogy minden leány férjhez akar menni. Ez a vágy vele születik, mint a szeme, orra, füle.

ELZA: Jó, tegyük fel!

VILMA: Nos, azt is tudni fogja a tudományos leírásokból, hogy a férjhezmenetelhez sok minden szükséges.

ELZA: Főleg a férj!

VILMA: Igen, az is. De nem éppen ez a döntő fontosságú tényező.

ELZA: Ezt nem értem.

VILMA: Pedig nagyon egyszerű. Olyan férfi ugyanis, a ki a nősiülés gondolatával meg tud barátkozni, aránylag elég sűrűn jelenkezik a természetben; de — fájdalom — olyan férfi, a ki nem csak akar, de meg is tud nősiülni, aránylag ritka.

ELZA: Hogy érted ezt?

VILMA: Úgy, a hogy van, a hogy a jelenségek látom, a hogy azok rém hatnak.

ELZA: Kérlek, beszélj konkrétan alakban.

VILMA: Jó. Tehát végül példál az én esetemet. Négy udvarlóm van. Ös-

mered öket. Elég tisztességes emberek s mint mondani szokás, jó családból valók. De a négy között csak egy van, a ki komolyan mérészel a házasságra gondolni.

ELZA: Hát elég neked egy!

VILMA: Egyelőre mindeneset elég. De itt a bökkenő, mint Hamlet mondja. Attól kell tartanod, hogy ezt az egyet is vissza fogja riasztani az élelmiszerek drágulása.

ELZA: Megint az élelmiszerek?

VILMA: Megint és mindig. Ézen alapszik minden: a remény, a boldogság, a szenvedély. Az élelmiszervagy — mint ti orvosok mondjátok — a tápanyag teremt és bontja a házasságot. Ha a férfi érái, hogy nem tud a feleségnek elegendő kosztot adni, akkor mentegedve, csukló hangon és megtört szívvel félrelép. Ezt a jelenséget a természet mindennap produkálja. Ez az a szabály, a mely alól nincsen kivétel. Nekem tehát van okom remegni, kétségbeesni, hogy az élelmiszerek drágulása lesz az a szirt, a melyen reményeim hajója megfeneklik és alámerül.

ELZA: Ugyan kérlek...

VILMA: Ez így van, édesem. Oh, nekem nincsenek illúzióm, én realisan fogom fel az életet.

ELZA: Hibásan fogod fel.

VILMA: Hibásan?

ELZA: Úgy van. Az álláspont hibás s ennél fogva...

VILMA: És mért hibás az álláspontom?

ELZA: Mert egzisztenciád egy idegen férfit keresettségére alapított.

VILMA: De hát mit tegyek?

ELZA: Tedd, a mit én teszek. Alapsz magadnak önálló, független társadalmi pozíciót s akkor nem leszel ráutalva arra, hogy egy férfi tartson el. Ellenkezőleg, ha így fordul a sorsod, esetleg te tarthatod el...

VILMA: Hogy én tartsam el a férjét? Koszónom, abból nem kérek. Ezt átengedem a feminista apostoloknak. Ohó, van eszem! Hisz' ez a legnagyobb örüllés, a mit a nő elkövethet. Terintgett, anyánk sokkal okosabbak voltak. Azok azt mondták a férjnek: tessék kilódní, bajdódní, tessék alkotni, szerelni, mi majd segítünk elkölní. Pünktum. Ez az egyetlen okos álláspont, a mit a nő a társadalomnak előlalhat.

ELZA: Pfüj, Vilma! Tudod-e, hová vezet ez az álláspont végös következményekben?

VILMA: Nem tudom, de nem is vagyok kíváncsi rá.

ELZA: No hát én megmondom. Ez az álláspont a nőt a háremhölgy színvonalára slyeszteli le, oyan nőként a színvonalára, a kibn nines etikai érték, értelmi tartalom, a ki...

VILMA: Megállj!... Háremhölgy... Lássuk csak... Én nem is talalom oyan borzasztónak.

ELZA: Mit mondasz?

VILMA: Csak értük meg egymást. Abba én sem tudok beleegyezni, hogy egy férfi szívén hozozzam. Az kellemetlen, lealázó s hűzött nagyon komplikált. De érts meg. Ha teszem, egy szultán oyan háremet tartana, a melyben csak egyfolyenleg háremhölgy van s ha ez a szultán udvariassan felszólítana, hogy ezt az állást, mely esetleg nyugdíjjal vagy végkielégítéssel van összekötve, foglaljam el...

ELZA: Elfogadnád?

VILMA (vállalt nyugovagva): Az állást talán nem, de az álláspont mindeneset.

ELZA: Hallod, te borzasztó vagy!

VILMA: Dehogy. Csak van álláspontom!

Z. M.

a szonokban, még érteném... de vele, éppen vele, a férfiak ideáljával, a kiért száz leány is versenyezne, a ki megérdemlé, hogy a feleségek, az asszonyok mintaképp mondhasa magának.

— Olga, te beszélsz így?

— Igen, én.

— De mi jogon?

— A testvér jogán.

Sári felugrott.

— Nem igaz, most nem mondtál igazat! Valid be igazintén, te szeretted ezt az embert!...

Egy percé mélységes esend támadt. Sári merően nézte a húgát, az meg lehajotta a fejét és a kezé reszkett, a mely a szék támláját megfogta. Majd beszélni kezdett:

— Nos, jól van, igazinté leszek. Mit titkoljam tovább. Szeretem Zoltánt, szeretem szenvedélyesen. Nem oyan gyerekes, felletes szerelmem, mint a hogy te hiszed, hanem melyen, igazán. Elitköltam, visszafogottam, mert láttam, hogy ügyis hasztalan, téged szeret, ráng ügyem vet. A szívem nagyon fájt, sokszor azt hittem, beleőrülök... De aztán megvizsgáltam. Ó boldog — gondoltam magamban — és te is az vagy — a mint hittem. A két lány, a kit a világon legjobban szerettem, boldog lesz... Mert

tudd meg Sári, jobban szerettelek az anyánknál is. Te voltál mindig a lányképem, a leányideálom. Tökéletes mintak hittelék... Olyan szép, oyan eszes vagy... természetesen találtam, hogy ő téged választott... Hisz te sokkal szebb vagy, mint én... Itt egy kis színetet tartott, majd folytatta: Hősiesen elfojtottam érzelmemet, örültem, hogy ti ketten boldogok vagytok. Nem, Sári, egy percig sem voltam öngy... De most, most igenis önző vagyok. Nem engedem, hogy Zoltán felesége légy. Érted? Nem engedem! Nem fogod őt megcsalni!...

— Mit akarsz tenni? — vágott százába a nénye.

— Megmondom neki... igenis megmondom, hogy nem szeretted.

— Azt nem teszed!

— Igen, megteszem.

Sári gőrosösen megszorította a húga csuklóját.

— És azt képezed, elhiszi?... Jó, te gyűk fel, hogy hitelt ad szavadnak. Azt hiszed, ezzel már boldogodtessz? Ezzel a tettel csak gyűllötté tennéd magadat előtte. Ne gondold, hogy szereti tudna előtte. Oh, nem, soha! Az ilyenjait emberek csak egy szeret tudnak szeretni! Az utolsó szavakat büszkén hangszűlyozta. Tudta, hogy gyűzött... Azután

letörölte könnyeit; már nem sirt. Húga vallomása csodálatosan hatott rá; általakította egész lényét. Az a tudat, hogy a véglegény egy más nő szereti — mert talán még oyan a testvér látta, hanem a vetélytársát — különös varázserőt gyakorolt rá. Egész más szemmel nézte a férfit, a ki iránt eddig csak közönyösséget érzett. Egy férfi, a kinek a szerelméért viaskodni kell! És ő a gyűztes... Egy férfi, a kinek a csókjaieit egy másik leány reszelt. Talán nem is így, talán sok... és azok keresztes könnyeket hullatnak, hogy az a férfi más csókjaieit vágyik, az övére!... Ideális magaslatoan léte a völényéget, azt az embert, a ki eddig a tucateberek közé sorolt — mert nem szeretete... De most érái, hogy tudja szereti!...

Olga meg némán, sápadtan bámult maga elé, úgy képzelte, hogy összeomlott a bite, a reménye, a mely az élethez fűzte. Reszkette tángolyott az ágyához, fejt a parketta tetemete és szeretett volna meghalni...

A szoba ismét csendes lett. A két leány elhallगतott. Nem volt több mondani valójuk egymáshoz... És ebben a nagy némaságban újra hallatszott az a panaszos, fájdalmas sírás... de most már nem Sári zokogott.

